

Uudenmaan
kiertotalouslaakso

Kiertotalouden green deal Uudenmaan kattositoumus

Simo Karetie 18.12.2024

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Osarahoitettu Uudenmaan liiton myöntämällä Alueiden kestävän kasvun
ja elinvoiman tukeminen -määrärahalla (AKKE-rahoitus)

Kiertotalouden green deal - kiertotalouden strategisen ohjelman keskeinen toimenpide

- Kiertotalouden green deal on vapaaehtoinen strateginen sitoumus
- Taustalla kiertotalouden strateginen ohjelma (VN2021) ja sen tavoitteet, vetovastuussa YM ja TEM
- Tavoitteena
 - tukea kiertotalousohjelman tavoitteita luonnonvaratavoitteita, hiilineutraaliutta ja kestävän talouden edistämistä vuoteen 2035 mennessä.
 - tunnistaa ja sitoutua yhteistyössä **uusiin, vaikuttaviin ja konkreettisiin toimiin luonnonvarojen kulutuksen taittamiseksi**
- Muutosalueiden toimenpiteet pohjautuvat SYKE:n, LUKE:n ja VTT:n laajaan materiaalivirta-analyysiin ja päästölaskentoihin. Green deal tuo eri toimijat yhteen edistämään vähähiilistä kiertotaloutta.
- Valmistelussa oleva green deal –sitoumus toteuttaa osaltaan Uusimaa-ohjelman, Hiilineutraali Uusimaa –tiekartan ja innovaatiostrategian tavoitteita sekä sisällyttää kiertotalouden osaksi suunnittelujärjestelmää.
- Lisätietoa: [Kiertotalouden green deal - Ympäristöministeriö](#)

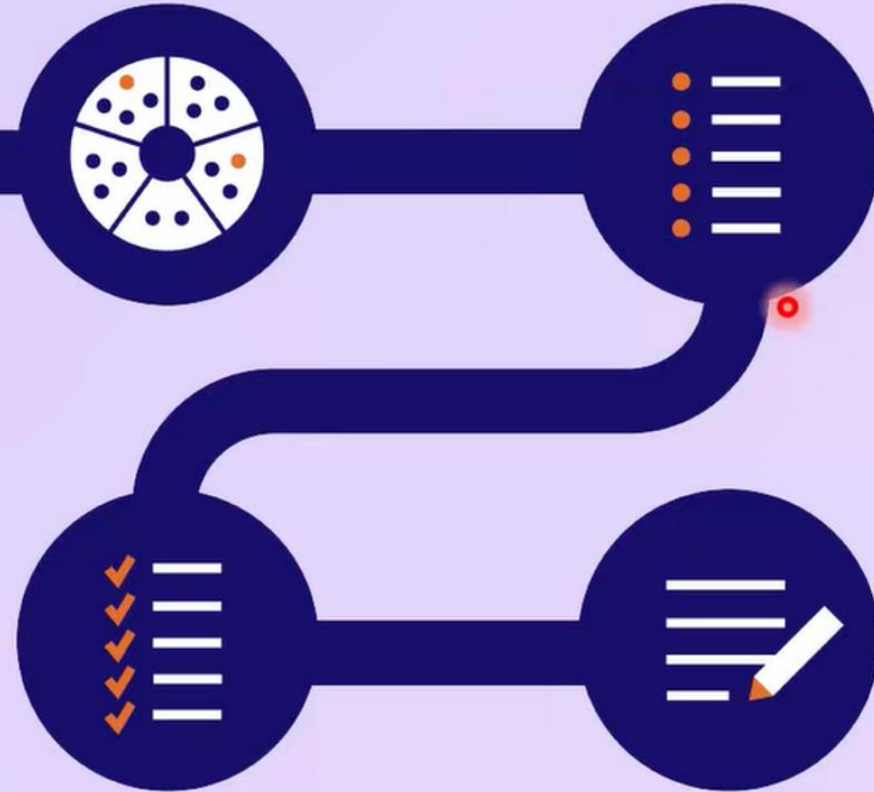
Kiertotalouden green deal syntyy näin.

Kiertotaloussiirtymä tapahtuu viidellä muutosalueella, jotka jakautuvat toimenpidealueisiin. Sitoutuja valitsee omat toimenpiteensä vähintään kahdelta toimenpidealueelta.

1. Organisaatio valitsee toimia vähintään kahdelta toimenpidealueelta.

2. Organisaatio konkretisoi toimenpiteet oman toimintansa ja lähtötasonsa näkökulmasta.

3. Arviointiryhmä antaa suosituksensa sitoumuksen hyväksymisestä tai korjaamisesta ministeriölle. Organisaation ylin päättävä taho hyväksyy sitoumuksen.

4. Organisaatio raportoi toimiansa edistymisestä Sitoumus 2050 -alustalla joka kolmas vuosi. Kiertotalouden green dealin ohjausryhmä seuraa ja sparraa sitoumusten toteutusta.

Uudenmaan maakunnalliseen green dealiin esitettävät keskeiset toimenpidealueet ja toimenpiteet

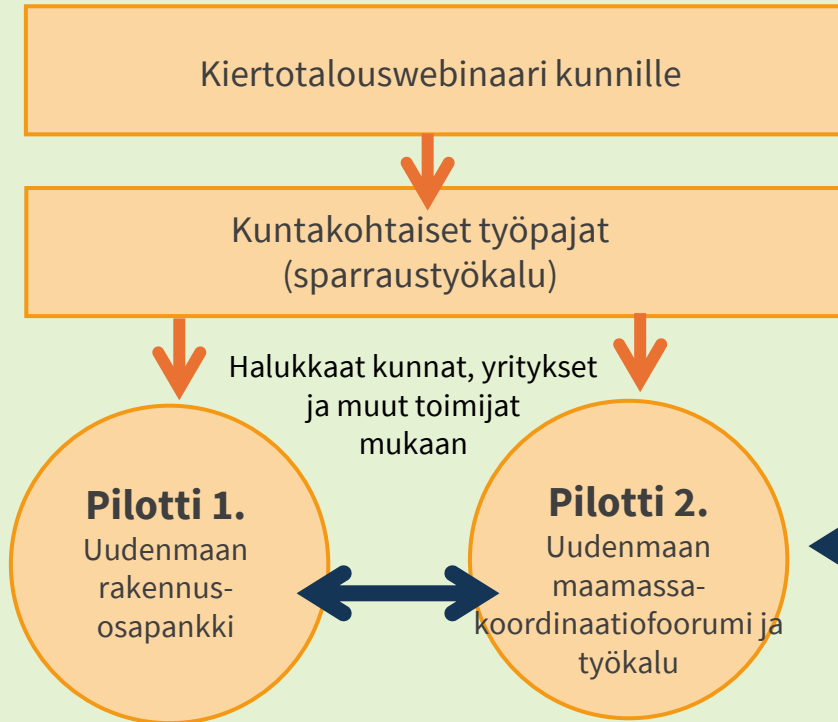
- Uudenmaan liiton **kattositoumus** alueellisen kotipesän toimintaan
-> Valtakunnallinen EAKR -haku
- **Resurssiviisas rakennettu ympäristö** -> Valtakunnallinen EAKR -haku
 - Uudenmaan maamassakoordinaatio, vastuuhenkilöt ja yhteistyö, hankinnat ja tilaajarooli, kaavoitus, tiedonhallinnan yhteistyömallit ja digityökalut.
 - Rakennusosien uudelleenkäytön toimintamallin pilotointi
 - Tyhjillään ja vajaakäytössä olevien tilojen käytön lisääminen yhdessä kuntien, kansalaisyhteiskunnan toimijoiden ja yritysten kanssa (Tilojen elinkaarikustannukset ja niiden hillintä (RAKLI EAKR))
 - Muiden toimijoiden hankkeita, työkalujen ja toimintamallien jakamista
- **Uudistavan ruokajärjestelmän visio, innovaatiot** (ravinnekierto, maaperän hiilensidonta, kasvis- ja kalapainotteinen ruokajärjestelmä, ruokahävikki ja pakkaaminen)
-> Muu hankerahoitus

Sitoumus 1: ”Kiertotalouden green deal: teoriasta toteutukseen **alueellisten kotipesien tuella**”

- Perustetaan alueellinen kotipesä
 - sparraa kuntia green deal sitoumusten tekemisessä ja niiden yhteensovittamisessa kuntien toimintaan.
 - tukee tavoitteiden täytäntöönpanossa maakunnallisia ja kunnallisia pilotteja ja hyviä käytäntöjä tarjoamalla
 - ehdottaa kiertotalousratkaisuja ja kokoaa niitä käsikirjan muotoon
 - tavoitteena alueellisen kotipesäkonseptin kehittäminen, pilotointi ja levitys
- Kohderyhmät
 - kunnat ja kuntaomisteiset yhtiöt
 - kiertotalousratkaisuja kehittävät yritykset
 - muut kiertotalousekosysteemin toimijat.
- Yhteistyö kattositoumukseen liittymiseksi tiivistyy, kun varmuus hankkeen toteutuksesta saadaan ja toimeenpanon tuki käynnistyy hankkeen käynnistyessä.
- Pilottien toteuttamiseksi toteutetaan EAKR pilottihaku, jonka kriteereissä pyritään huomioimaan kytkentä kiertotalouden green dealin kattositoumuksen toteutukseen.
- Maakunnissa luotuja verkostoja, luottamusta ja kehittämistyötä käytetään alueellisen kotipesäkonseptin kehittämisen pohjana.

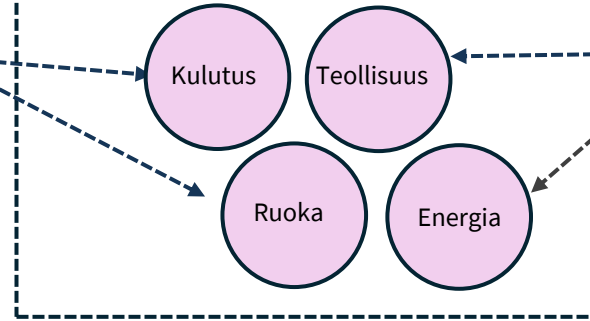
UUDENMAAN ALUEELLINEN KOTIPESÄ

Green deal sitoumusten tekemisen ja toteuttamisen tuki rakennetussa ympäristössä (tukikonsepti)

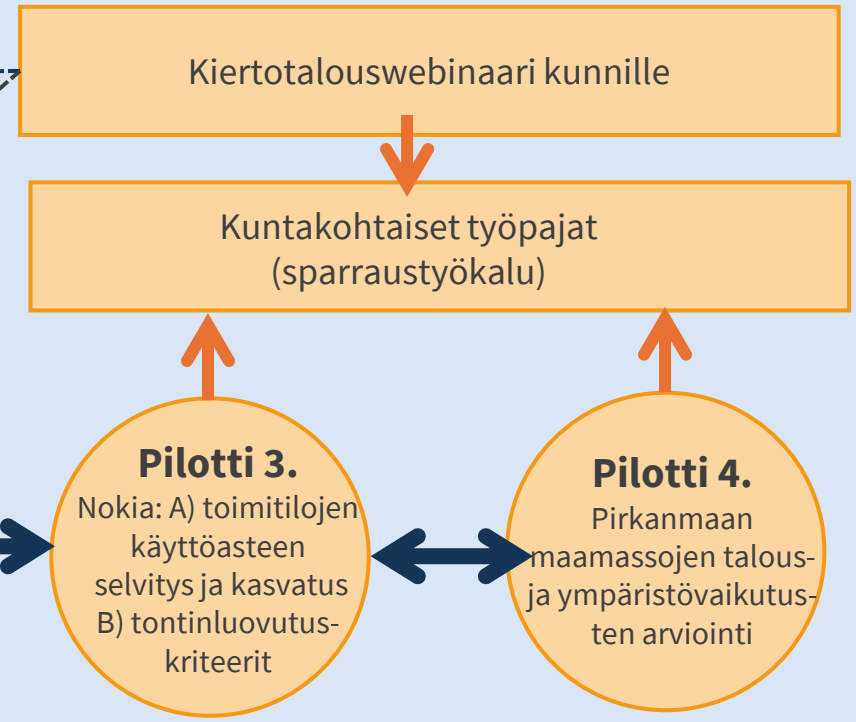
Muut GD muutosalueet:

Kotipesä tukee ja hakee ulkopuolisella hankerahoituksella muita pilotteja ja yhteistyötä kuntien välillä.

PIRKANMAAN ALUEELLINEN KOTIPESÄ

Green deal sitoumusten tekemisen ja toteuttamisen tuki rakennetussa ympäristössä (tukikonsepti)

Työkalut ja parhaat käytännöt

MUUT MAAKUNNAT: Muiden maakuntien keskustelu- ja koulutuswebinaarit (sparraustyökalu ja opetusmateriaalit) -> jatkokoulutus one-on-one halukkaille.

MUUT KUNNAT: Pilottien 1, 2, 3, 4 hyötyjen mittaaminen ja prosessikuvaus ja sen levittäminen paikallisesti sekä kansallisesti (olemassa olevat verkostot, esim. KISU).

KANSALLINEN: Hyvien esimerkkien jako ja tulosten levittäminen kansallisesti. Kotipesät antavat palautetta ja toimivat kehityspartnerina kansalliselle tasolle. Kansallisen kierrätöksen green dealin ja hiilineutraaliusvelvoitteen edistäminen.

KANSAINVÄLINEN: Kansainvälistä benchmarkausta verkostoille ja sidosryhmille (olemassa olevat verkostot esim. CCRI, Caprex, Nordic Circular Hotspot)

Maakunnallinen maamassakoordinaattori

1. Vetää Uudenmaan maamassojen yhteistyöfoorumia
2. Kilpailuttaa massatyökalun kunnille (olemassa oleva alusta, puitesopimus)
3. Tukee massatyökalun käytön integrointia kuntiin ja yrityksiin
4. Seuraa päästö- ja säästödataa, raportoi

Kunnalliset maamassakoordinaation vastuuhenkilöt

1. Keräävät maamassadataa ja tulevia rakennushankkeiden skenaarioita
2. Integroivat maamassadataa massatyökaluun
3. Osallistuvat maamassojen yhteistyöfoorumiin

Sitoumus 2: Uudenmaan maamassojen yhteistyöfoorumi

Kunta 1
(Helsinki)

Kunta 2
(Vantaa)

Kunta 3
(Espoo)

Kunta 4
(Tuusula)

Kunta 5
(muut
halukkaat)

Yritys?

Muut?

Valtakunnallinen UUMA-yhteistyö

Sitoumus 3. Rakennusosien uudelleenkäyttömarkinapaikka

Maakunnallinen green deal sitoumus

Tarvekartoitus

valittujen kuntien ja julkisten toimijoiden kanssa (Tuusula, Helsinki, Vantaa)

Markkinavuoropuhelu

yritysten kanssa. Avoin kaikille (mm. Seepsula, Lotus, Purkupiha)

Markkinapaikan pilottikriteerit ja toimijan kilpailutus

Uudenmaan EAKR-pilottiraha kunnan jalkauttamiseen rakennuttamis- tai purkuhankkeessa

Pilottihaku

Pilottihaku

Pilottihaku

Pilottihaku

Hyötyjä green dealiin sitoutumisesta

- Yhteistyöprosessi toimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen (kunnat, alueet ja sektorit yhdessä) kunnan tavoitteiden (elinvoima, sivistys, työllisyys, päästöt ja luonto)
- Parhaiden käytäntöjen jakaminen samoja haasteita ratkovie kumppanien kanssa.
- Toimintaympäristön yhteinen suuntaaminen viestinä myös yritysten suuntaan
- Brändiarvo ja näkyvyys, edelläkävijyys kansallisesti ja kansainvälisesti
- Kanava sääntely- ja rahoituskeskusteluun ja neuvotteluihin
- Yhteinen vaikuttavuus, kiertotalous on lähtökohtaisesti ylikunnallista ja myös ylimaakunnallista toimintaa

Esitys

- Kuntajohtajat ottavat esityksen tiedoksi ja puoltavat Uudenmaan sitoutumista kansalliseen kiertotalouden green dealiin
- Kuntajohtajat puoltavat esitettyä kotipesäsitoumusta ja muutosalueiden toimenpiteitä sekä niiden lähettämistä arviointiryhmän käsittelyyn ja sen jälkeen edelleen maakuntahallituksen päätöksentekoon.
- Kuntajohtajat arvioivat kiertotaloutta osana tulevien kuntastrategioiden valmistelua sekä kuntien ja kuntatoimijoiden mahdollisuuksia osallistua maakunnan green deal sitoumusten toteutukseen, sitä tukevaan prosessiin ja kunnan omien sitoumusten valmisteluun

Lisätietoa

Kiertotalouden strateginen ohjelma

VN periaatepäätös 2021

Visio: "Suomi 2035: Hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta on menestyvän taloutemme perusta"

Tavoitteet:

- 1) **Uusiutumattomien luonnonvarojen kulutus vähenee**, ja uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käyttö voi kasvaa siten, että kotimaan primääriraaka-aineiden kokonaiskulutus ei 2035 ylitä vuoden 2015 tasoa. *
- 2) **Resurssituottavuus kaksinkertaistuu** vuoden 2015 tilanteesta vuoteen 2035 mennessä.
- 3) Materiaalien **kiertotalousaste kaksinkertaistuu** vuoteen 2035 mennessä.

*Vientituotteiden valmistukseen käytetyt luonnonvarat eivät kuulu tavoitteen piiriin.

Suomen kansantalouden materiaalivirrat ja niiden vaikutukset

Toteutunut kehitys ja kiertotalouden skenaariot vuodelle 2035

Tilannekuva ja skenaariot

**Kiertotaloudella voidaan taittaa luonnonvarojen käytön kasvu
BKT vahvistuu, kun luonnonvaroja käytetään kestävämmiin
Kiertotaloustoimet kasvattavat Suomen resurssituottavuutta
Suomen kiertotalousasteen tavoite saavutetaan**

Tutkimuslaitosten (Syke, GTK, Luke, VTT, Aalto-yliopisto ja Tilastokeskus) luotsaamassa skenaariotyössä (2022–2024) luotiin tilannekuva luonnonvarojen kulutuksen tilasta ja vaikutuksista ympäristöön ja talouteen. Lisäksi laadittiin tutkimukseen nojaavia skenaarioita kiertotalouden mahdollisuuksista edistää hyvinvointia ja kestäväää taloutta.

Tulosten mukaan kiertotalouden toimenpiteet voivat pysäyttää luonnonvarojen kulutuksen kasvun sekä vähentää ilmasto- ja muita ympäristövaikutuksia taloutta vahvistaen.

[Suomen ympäristökeskuksen tiedote ja tutkimuskonsortion raportti Suomen kansantalouden materiaalivirrat ja niiden vaikutukset | STT](#)

Kiertotalouden green dealin toimenpidealueet

- Lisätään ravinteiden kierrätystä ja sivuvirtojen hyödyntämistä
 - Lisätään maaperän hiilensidontaa
 - Lisätään kotimaisten kasvien ja kalan käyttöä resurssitehokkuuden parantamiseksi
 - Vähennetään ruokahävikkiä ja pakkauksiin käytettävien luonnonvarojen määrää
-
- Suunnitellaan kiinteistöt ja yhdyskunnat osaksi säästävää ja älykästä energijärjestelmää
 - Hyödynnetään hukkaenergiat energiantuotantotarpeen vähentämiseksi
 - Edistetään polttoon perustumatonta tuotantoa ja uusia energiaratkaisuja

5.

4.

1.

- Rakennetun ympäristön hankkeiden suunnittelu ja valmistelu ohjaa kiertotalouteen
- Vaalitaan olemassa olevaa rakennettua ympäristöä ja tehostetaan käyttöasteita
- Kasvatetaan uudelleenkäyttö- ja kierrätystuotteiden markkinoita rakentamisessa

2.

- Kestävä tuotesuunnittelu ja liiketoimintamallit strategioiden ytimessä
- Kiertotalous uudistaa tuotantoprosesseja ja hyötyy sähköistyksestä
- Lisätään sivuvirtojen, kierrätysmateriaalien ja bioraaka-aineiden arvoa tuotannossa

3.

- Lisätään kiertotaloustuotteita ja kiertotalouspalveluita markkinoilla
- Kehitetään kiertotalouden palveluja arjessa

Mihin kiertotalouden green dealissa sitoudutaan?

1

Toteuttamiseen.

Sitoutuja toteuttaa valitsemansa toimenpiteet. Toimenpiteet viedään osaksi organisaation omaa strategiaa ja ilmasto- ja/tai luontotyötä.

2

Yhteistyöhön.

Sitoutuja varmistaa, että kaikki sitoumuksen toteutumisen kannalta olennaiset arvoketjun tahot ovat mukana.

3

Seurantaan.

Sitoutuja mittaa ja raportoi toimenpiteiden edistymisestä Sitoumus2050-alustalle kolmen vuoden välein.

4

Osaamisen kehittämiseen.

Sitoutuja kehittää organisaationsa johtamista, työntekijöiden osaamista ja tiedonhallintaa kiertotaloutta tukevaksi.

SITOUMUSTA VARTEN VAADITAAN

- ✓ Toimenpiteet
- ✓ Tavoite ja välitavoite
- ✓ Mittarit
- ✓ Vastuutahot

Maakuntaliittojen kuusi roolia kiertotalouden edistäjinä ovat:

1. Lakisääteinen maakunnan kehittäjä ja suunnittelija – maakuntakaava & maakuntaohjelmat, kestävyystiekartat, älykkään erikoistumisen strategiat, merialuesuunnittelu
2. Yhteistyön rakentaja ja systeemisen muutoksen fasilitaattori – kiertotalousekosysteemit
3. Kuntien kiertotaloustyön tukija, ylikunnallisen yhteistyön rakentaja ja parhaiden käytäntöjen levittäjä – poliittiset toimielimet & sidosryhmätyö
4. Kiertotalouden rahoittaja ja hankkeistaja – EAKR ja muut rahoitusvälineet
5. Vihreän siirtymän vauhdittaja ja edelläkävijyyden vahvistaja – Innovaatiot ja vihreä liiketoiminta sekä investoinnit
6. Kansainvälisen yhteistyön rakentaja ja EU-rahoituksen kotiuttaja – EU aloitteet ja verkostot

Uudenmaan maakunnalliseen green dealiin mahdolliset tarkentuvat toimenpidealueet ja toimenpiteet

Myöhemmin tarkentuvat sitoumusalueet:

- Kiertotalouteen perustuva teollisuus
 - Painotetaan julkisissa hankinnoissa tuotteiden pitkäikäisyyttä, huollettavuutta ja kierrätettävyyttä sekä tuote palveluna - ratkaisuja. Kannustetaan kilpailutuksissa ja markkinavuoropuhelulla yrityksiä kehittämään innovatiivisia ratkaisuja, kuten uusia materiaaleja tai resurssitehokkaita teknologioita.
 - Parannetaan teollisen kiertotalouden ja symbioosien mahdollisuuksia alueellisilla toiminta- ja liiketoimintamalleilla
 - Kiertotalousalueen konkreettisen kehittämisen pilotti/kokeilu ja toimintamallin kehittäminen rakennustuotteisiin -> Valtakunnallinen EAKR -haku
 - Maakunnan muut kiertotalousalueet (esim. Kiila) ja niiden ekosysteemikehitys (muovi, ruoka, elektroniikka, tekstiilit jne), useita hankkeita
 - VISIO-sitoumukset?
- Kestävä kulutus ja liiketoiminta.
 - Julkiset hankinnat – kuntien hankintaverkosto
 - UML kannustaa myös AMK sitoumuksia kiertotalouskoulutukseen, hankeyhteistyöhön, tavoitteiden asettamiseen ja seurantaan. Lisätään tutkintorakenteisiin kiertotalousopetusta tai avataan uusia koulutuslinjoja kiertotalousosaamisen kehittämiseksi
 - Kiertotalouspalveluiden kartoittaminen Uudellamaalla

UUDENMAAN ALUEELLINEN KOTIPESÄ

Green deal sitoumusten tekemisen ja toteuttamisen tuki rakennetussa ympäristössä + Kotipesämallin konseptointi

Kaikille alueen kunnille suunnattu koulutuswebinaari GD:stä

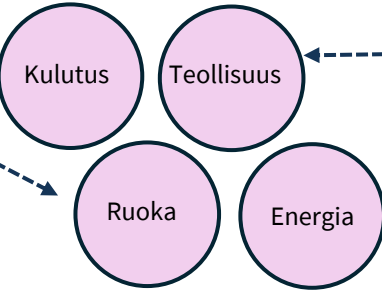
Kuntakohtaiset työpajat ja sparraustyökalun käyttö

Halukkaat kunnat, yritykset ja muut toimijat mukaan

Pilotti 1.
Uudenmaan rakennus-osapankki

Pilotti 2.
Uudenmaan maamassa-koordinaatioforumi ja työkalu

Muita esiinnoitettuja green deal muutosalueita: Kotipesä tukee ja hakee ulkopuolisella hankerahoituksella muita pilotteja ja yhteistyötä kuntien välillä.

Työkalut ja parhaat käytännöt

PIRKANMAAN ALUEELLINEN KOTIPESÄ

Green deal sitoumusten tekemisen ja toteuttamisen tuki rakennetussa ympäristössä + Kotipesämallin konseptointi

Kaikille alueen kunnille suunnattu koulutuswebinaari GD:stä

Kuntakohtaiset työpajat ja sparraustyökalun käyttö

Pilotti 3.

Nokia: A) toimitilojen käyttöasteen selvitys ja kasvatusta
B) tontinluovutus-kriteerit

Pilotti 4.

Pirkanmaan maamassojen talous- ja ympäristövaikutusten arviointi

MUUT MAAKUNNAT: Muiden maakuntien keskustelutilat- ja koulutuswebinaarit: sparraustyökalun käyttö ja opetusmateriaalien jako -> jatkokoulutus one-on-one halukkaille.

MUUT KUNNAT: Pilottien 1, 2, 3, 4 hyötyjen mittaaminen ja prosessikuvaus ja sen levittäminen paikallisesti sekä kansallisesti (olemassa olevat verkostot, esim. KISU).

KANSALLINEN: Hyvien esimerkkien jako ja tulosten levittäminen kansallisesti. Kotipesät antavat palautetta ja toimii kehityspartnerina kansalliselle tasolle. Kansallisen kiertotalouden green dealin ja hiilineutraaliusvelvoitteen edistäminen.

KANSAINVÄLINEN: Kansainvälistä benchmarkausta verkostoille ja sidosryhmille (olemassa olevat verkostot esim. CCRI, Caprex, Nordic Circular Hotspot)

Maakunnallinen maamassakoordinaattori

1. Vetää Uudenmaan maamassojen yhteistyöfoorumia
2. Kilpailuttaa massatyökalun kunnille (olemassa oleva alusta, puitesopimus)
3. Tukee massatyökalun käytön integrointia kuntiin ja yrityksiin
4. Seuraa päästö- ja säästödataa, raportoi

Kunnalliset maamassakoordinaation vastuuhenkilöt

1. Keräävät maamassadataa ja tulevia rakennushankkeiden skenaarioita
2. Integroivat maamassadataa massatyökaluun
3. Osallistuvat maamassojen yhteistyöfoorumiin

Sitoumus 2: Uudenmaan maamassojen yhteistyöfoorumi

Kunta 1
(Helsinki)

Kunta 2
(Vantaa)

Kunta 3
(Espoo)

Kunta 4
(Tuusula)

Kunta 5
(muut
halukkaat)

Yritys?

Muut?

Valtakunnallinen UUMA-yhteistyö

Mitä kunnat voivat tehdä (massakoordinaatio)?

- Vastuuttaa massakoordinaation toiminnot ja laatia suunnitelmat sekä toimintaohjeet massojen hallintaan
- Varmistaa massadatan ennakoivan keräämisen -> kokonaiskuvaa ja tietoa suunnitteluun, massaylijäämät ja -alijäämät
- Kartoittaa ja varmistaa tukitoiminta-alueita maankäytön suunnittelussa
- Osallistua massakoordinaatioon ja massataseiden suunnitteluun asettaen tavoitteita kierrätettäville massoille
- Sitouttaa kunnan toimintoja ja toimijoita massakoordinaatioon yhteistyötä tiivistäen
- Hyödyntää tietoja osana maankäytön suunnittelua ja massojenhallinnan kehittämistä
- Käyttää kiertotalouskriteerejä tontinluovutuksissa ja rakennushankkeissa
- Korvata/suosia hankkeissa neitseellisiä maa- ja kiviaineksia uusio- ja kierrätysmateriaaleilla
- Mahdollistaa kiertotalousalueiden yhteiskehittämistä

Sitoumus 3. Rakennusosien uudelleenkäyttömarkinapaikka

Maakunnallinen green deal sitoumus

Tarvekartoitus

valittujen kuntien ja julkisten toimijoiden kanssa (Tuusula, Helsinki, Vantaa)

Markkinavuoropuhelu

yritysten kanssa. Avoin kaikille (mm. Seepsula, Lotus, Purkupiha)

Markkinapaikan pilottikriteerit ja toimijan kilpailutus

Uudenmaan EAKR-pilottiraha kunnan jalkauttamiseen rakennuttamis- tai purkuhankkeessa

Pilottihaku

Pilottihaku

Pilottihaku

Pilottihaku

Mitä kunnat voivat tehdä (rakennusosien uudelleenkäyttö)?

Kunnat ja muut toimijat voivat edistää kattositoumuksen/rakennusosapankin vaikuttavuutta esim. seuraavilla toimenpiteillä:

- Pilotoida rakennustuotteiden uudelleenkäyttöä kunnan hankkeessa ja siten edistää uusien arvoverkostojen ja toimintatapojen muodostumista
- Luoda tarjontaa uudelleenkäyttö- ja kierrätysmarkkinoille kartoittamalla hyvissä ajoin purkamista sisältävissä hankkeissa uudelleenkäyttöön soveltuvat rakennusosat, -tuotteet ja -materiaalit. Hyödyntää osat omissa hankkeissa tai ilmoittaa ne vaihdanta-alustoille.
- Käyttää rakentamisessa uudelleenkäytettyjä ja kierrätettyjä rakennustuotteita ja -osia. Kehittää rakennushankkeiden suunnittelu- ja hankintaprosesseja sekä hyödyntää tuotteiden kelpoisuusmenettelyjä uudelleenkäytön mahdollistamiseksi.
- Määritellä ja hyödyntää suunnittelu- ja hankeohjeistuksia sekä vaatimuksia rakennustuotteiden uudelleenkäyttöön
- Asettaa rakennetun ympäristön hankkeisiin, hankintoihin, kaavoihin, rakennustapaohjeisiin tai tontinluovutukseen kiertotaloutta edistäviä kunnianhimoisia tavoitteita ja kriteerejä esim. uudelleenkäyttöasteen tai vähähiilisyiden suhteen.
- Tarjota tiloja, tukea ja tietoa välivarastointiin ja uudelleenkäyttömarkkinoille
- Mahdollistaa välivarastointi lupaviranomaisten yhteistyöllä

Vaalitaan olemassa olevaa rakennettua ympäristöä ja tehostetaan käyttöasteita

- Tyhjillään ja vajaakäytössä olevien tilojen käytön lisääminen yhdessä kuntien, kansalaisyhteiskunnan toimijoiden ja yritysten kanssa
- Uudenmaan liitto on tehnyt teemassa yhteistyötä RAKLI:n kanssa. Elinkaarikustannusten hallintaan ja tilojen käyttöasteen nostamiseen tähtäävää työtä tehdään myös valtakunnallisesti.
- Hanke, palveluita ja työkaluja on kehitteillä ja olemassa

Mitä kunnat voivat tehdä (tilojen käytön tehostaminen)?

- Vaalitaan olemassa olevaa rakennettua ympäristöä ja tehostetaan käyttöasteita
 - Tehdä **periaatepäätöksen** välttää turhaa purkamista, pidentää rakennusten käyttöikää korjausrakentamisella ja kunnossapidolla
 - Hyödyntää keinoja vajaakäytössä olevien rakennusten ja tilojen tunnistamiseksi, käyttöasteen selvittämiseksi, nostamiseksi ja monipuolistamiseksi yhteistyössä kunnan toimijoiden ja kuntalaisten kanssa
 - Hyödyntää kehitettävää tilakonversioiden palvelukonseptia
 - Hyödyntää hyviä esimerkkejä toteutetuista ratkaisuista ja niiden selvittämisestä
 - Joustavoittaa kaavoitusta toissijaisen tai väliaikaisen käytön mahdollistamiseksi
 - Kehittää luvituksen toimintamalleja ja ohjeistuksia

Mittareita, rakennettu ympäristö:

- Kattositoumus:
 - Kattositoumuksen toteutukseen liittyvien kuntien kiertotalouden green deal sitoumusten lukumäärä
 - Alueellista kotipesäkonseptia hyödyntäneiden alueellisten organisaatioiden lukumäärä
- Rakennettu ympäristö:
 - Organisaatiossa kiertotalous- ja/tai massakoordinaation vastuhenkilö
 - %-osuus hankkeista, joissa on käytössä massatyökalu
 - Kaivumaiden hyötykäyttöaste %
 - Selvitetään massojen käytön lähtötasot ja asetetaan tavoitteet
 - Rakennusosapankin käyttöön ja kehittämiseen sitoutuneiden toimijoiden, pilottien ja siihen liittyvien green deal sitoumusten määrä

Uudenmaan
kiertotalouslaakso

Uudenmaan uudistavan ruokajärjestelmän visio ja toimenpiteet

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Osarahoitettu Uudenmaan liiton myöntämällä Alueiden kestävän kasvun
ja elinvoiman tukeminen -määrärahalta (AKKE-rahoitus)

Uudenmaan uudistava ruokajärjestelmä

- Maakunnan kehittämistä ohjaavassa Uusimaa-ohjelmassa ja Hiilineutraali Uusimaa 2030 -tiekartassa on tunnistettu tarve edistää kiertotaloutta osana ilmastotyötä ja uudistaa ruokajärjestelmää.
- Myös Uudenmaan alueellinen innovaatiostrategia painottaa kiertotaloutta ja resurssiviisautta.
- Uudenmaan uudistavan ruokajärjestelmän visiona on **vahvistaa ruokaturvaa, omavaraisuutta sekä koko ruoka- ja elintarvikeketjun kilpailukykyä uusien innovaatioiden avulla** ja samalla **tukea ilmastonmuutoksen hillintää, luonnon monimuotoisuuden vahvistumista sekä vesien hyvää tilaa.**
- Uudistavan ruokajärjestelmän toimenpiteistä valitaan tärkeimmät mukaan myös Uudenmaan maakunnan Kiertotalouden green deal -sitoumukseen.

Uudenmaan uudistava ruokajärjestelmä

- Uudenmaan uudistavan ruokajärjestelmän tavoitteena on, että **Uudenmaan alue ja koko Etelä-Suomi kehittyä älykkääksi ja kestäväksi elintarviketuottajaksi sekä -jakelijaksi**. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää sekä päättäjien, yritysten että yksilöiden sitoutumista.
- Uudenmaan uudistava ruokajärjestelmä toteuttaa Euroopan unionin Food 2030 Agenda.
- Sen mukaisesti Uudenmaan uudistava ruokajärjestelmä:
 - ✓ **tuottaa riittävästi ravitsemusta kaikille**
 - ✓ **on ekologisesti kestävä**
 - ✓ **toteuttaa kiertotaloutta ja ravinteiden kiertoa**
 - ✓ **luo työtä ja toimeentuloa sekä**
 - ✓ **edesauttaa uusien innovaatioiden syntymistä läpi koko ruokaketjun**

Uudenmaan vahvuudet ja innovaatioiden rooli

- Uudenmaan vahvuudet ovat lähellä tuotettujen maataloustuotteiden ensiasteen jalostuksessa, elintarvikealalla sekä ruokainnovaatioissa.
- Uusimaa on myös Suomen innovaatiotoiminnan veturi. Uudistavassa ruokajärjestelmässä koko ketjussa tapahtuvilla innovaatioilla on tärkeä rooli.
- Uudenmaan tavoitteena on olla ruokainnovaatioiden alue, joka tuottaa sekä ruokaa että ensisijaisesti innovaatioita, osaamista ja teknologioita kestävämmälle, uudistavalle ruokajärjestelmälle.
- Tahtotilana on, että ruoantuotannon innovaatioista saadaan Suomelle ja Uudellemaalle uusi vientituote. Uudenmaan liitto vie aktiivisesti EU:n suuntaan viestiä ruoka-alan innovaatioiden mahdollisuuksista.

Uudistavan ruokajärjestelmän toimenpiteet

- **Uudenmaan uudistavassa ruokajärjestelmässä on tunnistettu yhteensä 11 toimenpidettä neljällä eri toimenpidealueella:**
 - Ravinteiden kierto ja sivuvirtojen hyödyntäminen
 - Maaperän hiilensidonta
 - Kasvis- ja kalapainotteinen ruokajärjestelmä
 - Ruokahävikin ja pakkauksiin käytettävien luonnonmateriaalien määrän vähentäminen

Kaikki toimenpidealueet läpileikkaavana teemana innovaatioiden tukeminen:

- **Toimenpide 1.** Tuetaan ruoka-alan innovaatiotoimijoita (mm. yliopistot, tutkimuslaitokset, yritykset, startupit ja alkutuotannon tekijät) ruokajärjestelmän kaikissa vaiheissa tiedottamalla rahoitusmahdollisuuksista, verkottamalla toimijoita, auttamalla tulosten jalkauttamisessa sekä viestimällä EU:n suuntaan kestävä ja uudistavan ruokajärjestelmän edistämiseksi.

Vastuu: Uudenmaan liitto

Kiertotalouden green deal sitoumuksen aikataulu 2024-2025

Kiertotalouden green deal – sitoumusprosessin edistäminen

